Üniversiteli gençlerin hayat tarzı ve aile değerleri

BURHANETTİN CAN
burhanettincan@gmail.com

Giriş

ÜNİVERSİTE öğrencilerinin çok farklı gerekçelerle kızlı erkekli aynı evlerde yaşamaları, üniversitelerin büyük şehirlerde olduğu dönemlerde bilinen, fakat günümüzde gelmeyen, en azından siyasetin gündeminde yer almayan bir konuydu. Sosyal problem haline gelmediği için büyük şehrin yoğunluğu ve yorgunluğu içerisinde toplumun tepkisini çekmiyordu. Üniversite, sayısı artıp Anadolu'ya, özellikle, küçük şehirlere yayılmaya başlayınca, bu hayat tarzı dine, ahlaka ve geleneksel değerlere daha sıkı bağlı olan yöre halkını rahatsız etmeye başladı. Mahalle kültürünün bir kontrol mekanizması olarak görev icra ettiği bu şehirlerin mensupları, üniversite öğrencilerinin kızlı erkekli aynı evlerde yaşamalarına itiraz ederek seslerini yükselttiler. Konu, siyasetin gündemine düşünce, konunun tartışılması, hayat tarzına, özel hayata müdahale ekseninde şekillenmiştir. Bu noktada önemli olan, konunun sosyolojik durumunun ne olduğu ve bu ülkede böyle bir hayat tarzının neden yaygınlaşıp tehlike boyutuna ulaştığıdır.

Bu hayat tarzının meşruiyet kazanmaya başlamasında, gençlerin temel değerler konusunda bir kırılma yaşayıp yaşamadığı anlaşılmadan sorunun çözülmesi mümkün değildir. O nedenle geçen yazıda, değerlerin ne olduğu, nasıl ortaya çıktığı, önemi ve değerleri koyma hakkının kime ait olduğu üzerinde durmuştuk. Burada, SEKAM'in Türkiye'deki gençlikle ilgili yaptığı saha araştırmasına ilişkin verilerden yararlanarak gençliğin aile değerlerine bakışını ele alıp inceleyeceğiz.

Aile Değerleri

Aile, toplumun devamını sağlayan; bireylerin kimlik ve kişiliklerinin oluşmasında, toplumsallaşıp topluma uygun üyeler haline gelmelerinde alternatifi olmayan özel örgütlü, çok önemli bir grup, bir birlik, bir topluluk, bir yapı ve bir kurumdur. Ferdin toplumla teması, doğuşuyla katıldığı ailesi aracılığıyla ve ailesinde başlamaktadır. Çocuk ile ailesi arasında başlayan etkileşim, çocuğun o topluma uygun bir üye oluşuna imkân sağladığı gibi, ferdin ailesi tarafından eğitilip-öğretilmesi de toplumun sürekliliğine katkı sağlamaktadır. Dolayısıyla aile, ferdin kişiliğinin inşa olunduğu yer olup toplumun yapıtaşıdır. Toplumun temeli olan ve bir erkek ile bir kadının evlenme kararlarıyla/anlaşmalarıyla başlayan aile, toplumsal meşruiyete dayanan beraberlik üzerinde şekillenerek fonksiyonlarını yerine getirmeye başlar. Ailenin neslin devamını sağlama, nesli koruma, toplumsallaştırma, fizyolojik bazı ihtiyaçların karşılanması, cinsel davranışın düzenlenmesi, psikolojik tatmin, kültür aktarımı, ekonomik dayanışma, eğitim, sevgi ve arkadaşlık inşası, toplumsal statü sağlama, kişilik inşası, kimlik inşası gibi çok önemli fonksiyonları bulunmaktadır. Üniversite öğrencilerinin kızlı erkekli olarak aynı evde yaşamaları, ailenin neslin devamını sağlama, nesli koruma ve cinsel davranışı düzenleme fonksiyonları ile doğrudan ilgilidir.

Her toplumun dinî, kültürü ve hukuk sistemi, o toplumdaki fertlerin cinsel ihtiyaçlarını tatmin etmelerinin yol ve yöntemini belirlemiştir. Aile kurumu, bu bağlamda alternatifsiz bir konumda yer almaktadır. Nikâh, aileyi oluşturan ve cinsel hayatı düzenleyen bir anlaşma/sözleşme ve toplumsal bir beyan olarak devreye girmektedir. Nikâh, toplumun onayladığı bir birlik akdi ve ilanı demektir. Toplumdan topluma uygulanış şekli farklılaşsa bile nikâh her zaman var olmuş, aileyi başlatan, cinselliği düzenleyen bir kurum olarak varlığını koruya gelmiştir. O nedenle nikâhsız yaşama/birliktelik doğal aile yapısı olmayıp gayrı meşru bir hayat tarzıdır.

Üniversiteli kız ve erkeklerin aralarında hiçbir nikâh akdi olmadan, üstelik grup halinde aynı evde yaşamaları, doğrudan doğruya aile değerleri ile alakalı bir durumdur. Üniversite gençlerinin böyle bir hayat tarzını benimsemeleri, dinî, ahlakî, geleneksel ve aile değerleri ile doğrudan bağlantılıdır. Üniversiteli gençlerin aileye, aile değerlerine, evlilik kurumuna, zinaya, çapkınlığa, cinsel ilişkiye yükledikleri anlam, anlaşılmadan kız ve erkek birlikte yaşamalarının nedenini anlamak mümkün olmayabilir.

Üniversiteli Gençlerin Aile Değerlerine Bakışı

SEKAM'in Gençlik araştırması kapsamında gençlere, aile kurumu, önemi, evliliğin anlamı, nikâh ve cinsellik ile ilgili birçok soru sorulmuş ve bu soruların, farklı değişkenlere ve farklı sorulara göre çapraz sorgulaması yapılarak gençliğin aile değerlerine bakışı ortaya konmaya çalışılmıştır (Tablo 1- Tablo12.)

Üniversiteli gençlerin uğrunda en çok mücadele etmeye değer şeyler arasında, aile/Çocuklar/gelecek nesiller (birinci tercih düzeyinde), %18'lık bir oranla ikinci sırada yer almaktadır (Tablo 1). Aile, ancak üçüncü tercih düzeyinde %20'lık bir oranla birinci sırada önemli olmaktadır. Gençler açısından Özgürlüğün birinci derecede önemli olması ile üniversiteli gençlerin kız ve erkek olarak aynı evde yaşamaları arasında bir bağlantı bulunmaktadır. Üniversiteli olmayı, özgür olmak olarak anlayan yeni neslin, kısıtlayıcı şartlara ve ortamlara tepki vermesinin, özgürlüğe yüklenen anlamla yakın alakası vardır. Bununla beraber, Gençlerin %78'i evliliği önemli ve gerekli görmekte; %85'i ise evliliğe "modası geçmiş bir kurum" olarak bakmamaktadır(Tablo 2-Tablo 3). Bu iki soruya verilen cevaplardan hareketle gençlerin %15- %22 arasında değişen bir kesiminin aileyi önemsemediğini ve modası geçmiş bir kurum olarak gördüğünü söyleyebiliriz.

Tablo 1: Uğrunda En Çok Mücadele Etmeye Değer Şeyler

Değerler	1.Tercih		2.Tercih		3.Tercih	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Özgürlük/Barış/Eşitlik	2177	39,9	786	15,4	504	10,1
Adalet/Hak/Hakikat	820	15,0	1593	31,3	706	14,1
Meslek/Kariyer	396	7,3	520	10,2	701	14,0
Aile/Çocuklar/Gelecek	988	18,1	1151	22,6	990	19,8
Para/Ekonomik İmkânlar	169	3,1	343	6,7	622	12,4
Din/Ahlâk	752	13,8	544	10,7	927	18,5
Tuttuğum Spor Kulübü	30	0,5	30	0,6	120	2,4
Sevgilim	124	2,3	125	2,5	440	8,8

Tablo 2: Evliliğin önemine ilişkin görüşler

Evlilik Hakkındaki Görüşünüz Nedir?		
	SAYI	%
Evlilik önemli ve gereklidir	4028	77,9
Modası geçmiş bir kurumdur/Gereksiz	115	2,2
Esarettir	150	2,9
Olsa da olur, olmasa da	877	17,0
Toplam	5170	100,0

Tablo 3: Evlilik Modası geçmiş bir kurum mudur?

" Evlilik Modası Geçmiş Bir Kurumdur"		
	SAYI	%
Kesinlikle katılıyorum	194	3,8
Katılıyorum	269	5,3
Kararsızım	305	6,0
Katılmıyorum	1538	30,1
Kesinlikle katılmıyorum	2804	54,9
Toplam	5110	100,0

Araştırma kapsamında evli gençlere yöneltilen Evlenirken hangi nikâhı kıydırdınız? sorusuna gençlerin %95'inin hem resmi ve hem de dini nikah olmak üzere iki nikahı da birden kıydırmış olması gençlerin, nikaha verdikleri önemin ve yükledikleri dini boyutun bir göstergesidir. Gençler nikâhla ilgili bu tutumları ile nikâha kutsallık yüklemişlerdir.

Üniversiteli gençlerin kızlı erkekli aynı evde yaşamalarını değerlendirebilmek için gençlerin, zinaya nasıl baktıkları, ne anlam yüklediklerini bilmek yararlı olacaktır. Gençlerin %85'i, zinayı nikâhsız cinsel ilişki olarak, %13'ü de zinayı, tecavüzle karıştırarak, nikâhsız zorla cinsel ilişki olarak tanımlamıştır (Tablo 4).

Dolayısıyla gençler yaklaşımları ile rızaya dayalı nikâhsız cinsel ilişkiyi, zina olarak değerlendirmişlerdir. Bu, sıhhatli bir yaklaşımdır ve sevindiricidir.

Tablo 4: Zina Nedir?

Zinanın Anlamı	Sayı	%
Nikâhsız Cinsellik	4572	85,4
Eşler Arası Zorla İlişki	85	1,6
Nikâhsız Zorla İlişki	695	13,0
Toplam	5352	100,0

Zinayı bu şekilde tanımlamış ve benimsemiş olan gençlerin, özü aynı, şekli farklı aşağıdaki sorulara/yargı cümlelerine verdiği cevaplarda, kafasının karışık olduğu anlaşılmaktadır:

Evlilik Öncesi Cinsel İlişki Konusunda Görüşünüz Nedir?

Çapkınlık size göre ne ifade ediyor?

Bekâr kişilerin cinsel ilişkileri konusunda ne düşünüyorsunuz?

Bekârların cinsel ilişkileri yasalar açısından suç olmalı mı?

Evli kişinin bir başkasıyla cinsel ilişkisini nasıl değerlendirirsiniz?

Evlenmeyi düşündüğünüz kişinin birisiyle cinsel beraberliği olduğunu öğrenirseniz ne yaparsınız?

Erkeğin bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir.

Kadının bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir.

Gençlerin %65'i Evlilik öncesi cinsel ilişkiye karşı çıkmakta, %20'si erkekler için kabul edip kızlar için kabul etmemekte, %12'si her iki cins içinde normal kabul etmektedir (Tablo 5).

Bu sonucu destekleyen bir başka bulgu, çapkınlığa olan bakıştır.

Gençlerin %62'si, her iki cins için de çapkınlığa karşı çıkmakta, %24'ü erkekler için kabul edip kızlar için kabul etmemekte, %14'ü her iki cins için de normal kabul etmektedir (Tablo 6).

Gençlerin zina anlayışında, kişinin bekâr olup-olmamasının önemli bir kıstas olduğu, konu ile ilgili sorulan sorulara verilen cevaplardan ortaya çıkmaktadır. Gençlerin %43'ü, bekârların evlilik dışı cinsel ilişkilerinin yasalar açısından suç kabul edilmesini beyan ederken, %78'i de evlilerin evlilik dışı cinsel ilişkilerinin yasalar açısından suç kabul edilmesini beyan etmektedir (Tablo 7, Tablo 8).

Bu sonuçlar, bir boyutu ile sevindirici bir boyutu ile de üzücüdür. Sevindiricidir çünkü gençlerin kahir ekseriyeti evlilik kurumunu önemsiyor; üzücüdür önemli bir kesiminin zinaya yükledikleri anlam, evli veya bekâra göre değişmekte ve çifte standart kullanılmaktadır.

Tablo 5: Evlilik öncesi cinsel ilişki

Evlilik Öncesi Cinsel İlişki Konusunda Görüşünüz Nedir? %		
	SAYI	%
Hem erkek hem de kız için kesinlikle kabul edilemez	3438	65,1
Erkek için kabul edilebilir ama kız için kabul edilemez	1074	20,3
Hem erkek hem de kız için normal karşılanmalı	637	12,1
Diğer	134	2,5
Toplam	5283	100,0

Tablo 6: Çapkınlığın değerlendirilmesi

Çapkınlık size göre neyi ifade ediyor?		
	SAYI	%
Erkek için normal-kadın için kabul edilemez	1302	24,1
Erkek ve kadın için normal	750	13,9
Her iki cins için de kabul edilemez	3357	62,1
Toplam	5409	100,0

Tablo 7: Bekârların cinsel ilişkileri yasalar açısından suç kabul edilmesi

Bekârların cinsel ilişkileri yasalar açısından suç olmalı mı?		
	SAYI	%
Evet	2297	42,8
Kararsızım	1184	22,1
Hayır	1883	35,1
Toplam	5364	100,0

Tablo 8: Evli kişinin bir başkasıyla cinsel ilişkisinin yasalar açısından suç kabul edilmesi

Evli kişinin bir başkasıyla cinsel ilişkisi yasalar açısından suç olmalı mı?		
	SAYI	%
Evet	4181	78,0
Kararsızım	574	10,7
Hayır	602	11,2
Toplam	5357	100,0

Bekâret konusunda da benzer bir tavırla karşılaşılmaktadır. Bekâret konusunda gençlerin önemli bir kesimi, cinsiyete bağlı olarak düşünmekte ve çifte standartçı bir yaklaşım sergilemektedir. Erkeğin bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir görüşüne gençlerin %57'si destek verip, %30'u karşı çıkarken; Kadının bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir görüşüne gençlerin %23'ü destek verip, %64'ü karşı çıkmaktadır. Aynı eylem türünün cinsiyete bağlı olarak bu denli değişmesi, kadının bekâretini önemseyen ama erkeğin bekâretini önemsemeyen ve erkeğin evlilik dışı ilişkisini çapkınlık adı altında bir şekilde onaylayan yanlış, çarpık bir yaklaşımın, gençler tarafından da paylaşıldığı anlamına gelmektedir. Daha da ilginç olanı kadın bekâretiyle ilgili bu soruya yaklaşımda, katılımcıların cinsiyetlerine göre önemli bir farklılık göstermemiş olmasıdır.

Tablo 9: Erkeğin bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir

	SAYI	%
Kesinlikle katılıyorum	1495	29,1
Katılıyorum	1426	27,8
Kararsızım	697	13,6
Katılmıyorum	659	12,8
Kesinlikle katılmıyorum	855	16,7
Toplam	5132	100,0

Tablo 10: Kadının bekâreti önemli değildir, önemli olan evlendikten sonraki sadakatidir

	SAYI	%
Kesinlikle katılıyorum	583	11,3
Katılıyorum	621	12,0
Kararsızım	667	12,9
Katılmıyorum	1077	20,8
Kesinlikle katılmıyorum	2224	43,0
Toplam	5172	100,0

Gençlerin bazı kesimlerinin, aile kurumunun amacı ve aile değerleri ile ilgili bu temel yaklaşımı, genelde gençlerin, özelde, üniversiteli gençlerin kızlı erkekli aynı evde yaşamalarında bir sakınca olmadığı gibi bir sonucun doğmasına sebebiyet vermektedir. Nitekim konu çerçevesinde gençlere yönetilen "Genç bir kız ile erkek istedikleri şartlarda aynı evde yaşayabilirler" ve "Üniversite öğrencilerinin kızlı-erkekli aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmez" şeklindeki iki soruya verdikleri cevaplar (Tablo 11, Tablo 12), bu düşüncemizi teyit etmektedir.

"Genç bir kız ile erkek istedikleri şartlarda aynı evde yaşayabilirler" sorusuna verilen cevaplar gözden geçirildiğinde (Tablo 11), toplamda %23'lük bir kesimin, genç bir kız ve erkeğin istedikleri şartlarda aynı evde yaşamalarını onaylamakta, %15'i de kararsız davranmaktadır. Tedbir alınmadığı takdirde kararsız olanların, gelecekte bu durumu onaylama ihtimali çok yüksektir. Bu durumda, yaklaşık %38 civarında bir kesim, evli olmayan genç kız ve erkeklerin aynı evi istedikleri gibi paylaşabileceklerini onaylayacaklardır. Bu da, gençlerin önemli bir kesiminde, geleneksel aile değerleri, namus anlayışı ve nikâhın önemiyle ilgili önemli bir değişimin meydana geldiğini/geleceğini göstermektedir.

Tablo 11: "Genç Bir Kız İle Erkek İstedikleri Şartlarda Aynı Evde Yaşayabilirler" Görüşünü Değerlendirme

Katılım Düzeyi	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	389	7,5
Katılıyorum	796	15,4
Kararsızım	775	15,0
Katılmıyorum	1455	28,2
Kesinlikle Katılmıyorum	1752	33,9
Toplam	5167	100,0

"Üniversite öğrencilerinin kızlı-erkekli aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmez" yargı cümlesini değerlendirme tarzları dikkate alındığında, gençlerin, %36'lık bir kesimi, farklı düzeylerde de olsa bu yargı cümlesine katılmakta; %13'luk bir kesiminin de kararsız kaldığı görülmektedir (Tablo 12). Olumlu bir zihniyet değişimi olmadığı takdirde, gelecekte, kararsızlar da kızlı erkekli üniversite öğrencilerinin aynı evde kalmalarını onaylayacakları gerçeğini göz önüne aldığımızda, bu oran %49'lara yükselecektir. Bu da, gençliğin yarısının, zinaya giden yolları ve zinayı meşru görmeye başlayacağı ve aile kurumunun buna bağlı olarak çökeceği anlamına gelecektir.

Tablo 11 ve Tablo 12 karşılaştırıldığında gençliğin önemli bir kesiminde meşruiyet kavramının muhataba, faile göre değiştiği görülmektedir. Genç bir kız ve erkek için gayrı meşru olan bir fiilin, üniversite öğrencileri söz konusu olduğunda meşruiyet kazanmış olmasıdır. Bu çifte standartçı yaklaşım, gençliğin önemli bir kesiminin genetik kodlarına sinmiş gibidir.

Tablo 12: Üniversite Öğrencilerinin Kızlı–Erkekli Aynı Evlerde Yaşamalarını Değerlendirme

"Üniversite öğrencilerinin kızlı-erkekli aynı evlerde yaşamaları kendilerinden başka hiç kimseyi ilgilendirmez"		
Katılım Düzeyi	Sayı	%
Kesinlikle Katılıyorum	805	15,6
Katılıyorum	1037	20,2
Kararsızım	679	13,2
Katılmıyorum	1147	22,3
Kesinlikle Katılmıyorum	1477	28,7
Toplam	5145	100,0

Sonuç: Kafası Karışık Bir Nesil

Yukarıdaki sorulara verdikleri cevaplar, gençlerin doğrudan ve dolaylı bir şekilde aile kurumundan ve zinadan ne anladığını ve zinanın mahiyetini nasıl algıladıklarını ortaya koymaktadır. Gençliğin önemli bir kısmının, aile değerleri konusunda ciddi bilgi eksikliğine sahip olduğu ya da aile değerlerine karşı duyarsızlaştığı söylenebilir. Gençlerin belli konulardaki düşünceleri muhataba, faile göre değişmekte, konunun mahiyeti, muhtevası göz önüne alınmamaktadır. Bugün Türkiye'de tartışılan vaka, bir sonuçtur, sebep değildir. Ana sorun, Lozan'da, Türkiye'deki sistemin ve devlet yapısının, Hayım Nahum doktrinine göre Batı kültür ve medeniyet değerleri üzerine kurulması ile başlamıştır. O tarihten bu yana İslam kültür ve medeniyetine göre şekillenmiş bir milletle Batı kültür ve medeniyetine göre şekillenmiş sistemin kavgası vardır. Bu kavga, zaman içerisinde genç nesiller üzerinde şizofren etkisi yaparak, melez değerlerin ve melez bir kimliğin oluşmasına sebebiyet vermiştir.

Tedbir alınmadığı takdirde, Aile değerleri konusundaki bu kafa karışıklığı veya duyarsızlık, gelecekte daha derinleşecek ve çok daha büyük sosyal, toplumsal sorunlara neden olabilecektir.

Not: SEKAM'ın Türkiye Gençlik Araştırması raporu, 30 Kasım 2013 Cumartesi günü, İstanbul Ticaret Üniversitesi Eminönü yerleşkesinde Kamuoyuna sunulacaktır.

KAYNAKLAR

SEKAM, Türkiye'de Gençlik, Gençliğin Özellikleri, Sorunları, Kimlikleri ve Beklentileri, İstanbul, Eylül, 2013.

SEKAM, Üniversite Öğrencilerinin Hayat Tarzı ve Toplumsal Değerler, İstanbul, Kasım, 2013.

www.medyatakip.com